

Eileggende werkbijen en koppensnellers

Druk, druk, druk. Weer of geen weer, afleggers maken, doppen breken, bevruchtungskastjes bevolken, schietgebedjes doen voor onze koninginnen op bruidsvlucht, strijd tegen wasmot en wespen, honing slingeren, potten schoonmaken, vullen met honing, etiketteren, voldoen aan alle wettelijke voorschriften, de klierderboel opruimen om de goede stemming thuis te bewaren, tijd inlassen voor een vakantie, kortom: imkeren is een heerlijke ontspannen hobby en een aardige schnabbel voor de routiniers. Dat is een tak van het bijenhouden waarmee we allemaal te maken hebben of krijgen.

198 Een ander hoofdstuk is het kweken van een stel goed bevruchte kwaliteitskoninginnen. Om tot een goed resultaat te komen heb je niet alleen goed weer maar ook darren nodig en niet zo weinig ook. Met het koppen van darrenbroed (een afschuwelijk werk, ik voel me net een koppensneller), vraag ik me af of er geen gebrek aan darren zou kunnen ontstaan. Selectief 'koppen' is de boodschap. Dan dringt zich weer gelijk de vraag op of iets dergelijks past in het houden van bijen als natuursport. Keuzes maken is minder eenvoudig dan je denkt. Nog even tussendoor. Het kweken van moertjes in drieramers bevat me prima. De koninginnen zijn sneller aan de leg dan hun zussen in grote volken en met wat goede zorg worden het mooie volken voor de najaarsdracht. Maar wat nog belangrijker is, ze vormen een prima reserve voor het geval dat... In mijn geval werden de doppen ruim vier weken geleden gebroken. Er kon dus verzegeld broed aanwezig zijn. De volken vlogen goed en er kwam stuifmeel binnen. Met een goed humeur begin je met de voorbereidingen. De beroker doet het gelijk, alles wat je nodig denkt te hebben staat binnen handbereik en het werk kan beginnen. Zodra je heel voorzichtig het eerste raam uit het centrum van het denkbeeldige broednest hebt gehaald weet je dat het mis is. De bijen staan massaal te stertelen. Heel aandoenlijk, alsof ze de verloren koningin alsnog de weg naar huis willen wijzen, maar daar heb je even geen boodschap aan. Het is inderdaad mis, in verschillende raten bultbroed. De stemming zakt en het lijkt of het veel minder leuk weer is. Wat moet je met zo'n volk. In eerste instantie denk je eraan om het weer een raat met open broed te geven om ze alsnog zelf een moertje te laten telen, maar gelijk weet je dat dit zinloos is. Tegen de tijd dat die koningin eitjes legt, als alles tenminste goed verloopt, ben je vier weken verder en is van het volk niet veel meer over. Een betere manier is om via een klein volkje een bevruchte koningin in te voeren

of een koningin alleen. In het laatste geval moet je een moerhuisje gebruiken met een prop suikerdeeg. Maar suikerdeeg had ik niet dus die gedachte was nog zinlozer dan zinloos. Terwijl je wikt en weegt en zoekt naar een oplossing sta je langzamerhand stijf van de chagrijn. Toch moet er iets gebeuren. Er zijn over 'de beste' aanpak in deze gevallen vele bladzijden vol geschreven. Maar het is net als een recept van de dokter, wat bij de ene patiënt werkt slaat bij de ander niet aan. Toch geef ik een paar recepten die ik zelf heb toegepast.

Recept 1

Is er dracht dan kunnen we gelijk aan het werk. Geef het foute volk veel, heel veel rook. Sla alle raten in de bak af en *heel belangrijk*, verwijder de raten waarin zich broed bevindt en geef er schone raten voor terug. Gebruik overvloedig de plantenspuit. Zorg voor chaos (je kunt heerlijk afreageren en het lucht echt op). Leg vervolgens op deze bak een krant, prik er wat gaatjes in en zet daar een broedbak op. Hang daarin de raten van een volkje met jonge bevruchte koningin en vul de bak op met uitgebouwde raten en/of kunstraat. Zit het moergoede volk al op tien raten dan zet je gelijk deze bak op de krant. De vliegbijs bedelen zich wel bij andere volken in. Heb je nog raten voer over geef die dan aan het moerloze en moergoede deel en krab het voer open. Geef het moergoede deel ook een bak vloeibaar voedsel en laat de schietgebedjes maar weer hun werk doen. Het betekent wel dat je moet zorgen voor voer als je volken ver van huis staan. Door het verwijderen van alle raten broed van de eileggende werkbijen ontnem je het volk een reservoir geurstoffen waaraan ze een beetje verslaafd waren.

Recept 2

Een andere manier is om op de plaats van het foute volk een moergoed volk te plaatsen. Tijdens dracht kan het gelijk, anders eerst voeren en twee dagen later terugkomen. Sla de raten voor het moergoede volk af op een laken of iets dergelijks. Eventueel nog aanwezige jonge bijen lopen dan naar binnen en de vliegbijs volgen later. Zorg voor een grote vliegopening bij het ontvangende volk. Als er wordt gekibbeld dan de plantenspuit gebruiken waarin een slappe suikeroplossing. Nog steeds hoor je verkondigen dat eileggende werkbijen niet kunnen vliegen en dat we ze kwijt raken door de raten op enige afstand van de standplaats af te slaan. De achterliggende gedachte is

dat eileggende werkbijen, net als een volwaardige koningin in mei, een achterlijf hebben zwaar van de eierstokken en daardoor niet kunnen vliegen. Leuk gezien bedacht, maar helaas. Het weer op orde krijgen van een volk met eileggende werkbijen blijft een heikel werk. Toch is er een basisrecept. Willen we wat bereiken dan moeten we zorgen dat het volk in de juiste stemming komt. En wanneer is een volk in de juiste stemming? Als het ze aan niets ontbreekt. Van daar dat de bovenstaande recepten *alleen* toegepast kunnen worden als er dracht is of als we van tevoren voeren. Vergeet niet het zijn en blijven 'dames' en er is wel een parallel met het dagelijkse leven. Brengen we thuis een bloemetje mee of een doosje met lekkers om een gewenste stemming te creëren, voor de bijen moeten we zorgen voor veel bloemen, dus dracht, of een bak vol voer. Vooruitlopend op ons handelen mag het ze aan niets ontbreken. Nogmaals, al staan we stijf van de chagrijn, vertroetel ze een paar dagen.

Recept 3

Het overkwam ook imkercollega Ries van Dijk en hij volgde een recept uitgeschreven door Mari van Iersel in BIJEN van mei 1996. Zijn ingekort verhaal: 'Ik haalde het 'foute' volk weg en plaatste op dezelfde plek de ernaast staande veger die ik een extra bak gaf. Daarop zette ik de honingkamer met bijen van het foute volk die op een moerrooster stond. Dat was niet handig, bedacht ik me achteraf. Werksters, al zijn het eileggende, kunnen natuurlijk wel door een moerrooster en er zou dus best broed in de honingkamer aanwezig kunnen zijn. Dat bleek enige dagen later. Na verzegeling heb ik het darrenbroed met mijten gekopt. De bijen van het 'foute' volk werden in de tuin op een laken afgeslagen. Dat gaf wat problemen. De bijen

waren nogal 'ondeugend', zoals mijn bijenvriend Henk Holdijk placht te zeggen, hetgeen een *understatement* is voor buitengewoon agressief. Omdat ik daar niet op voorbereid was, geen laarzen aan, waren de enkels die avond dubbeldik. De operatie was geslaagd, maar de patiënt (bijna) overleden'.

Het weer in juli en augustus

Voor deze maanden gelden voor het midden van het land over de periode 1971-2000 de volgende gemiddelde waarden. Aantal uren zonneschijn 196 en 192, neerslag 70 en 58 millimeter en een maximumtemperatuur van 22,1 en 22,3°C.

Julimaanden					
Jaar	Zon	(uren)	Neerslag	(mm)	Max.temp °C
2000	-	(124)	+		- (19,5)
2001	+		-		N
2002	-		+		N
2003	+	(240)	N		++ (24,5)
2004	N		+	(105)	- (21,6)

Augustusmaanden					
Jaar	Zon	(uren)	Neerslag	(mm)	Max.temp °C
2000	+	(230)	-	(47)	N
2001	N		++	(108)	+
2002	-		++	(120)	+
2003	+		--	(23)	++ (25,2)
2004	N		++	(148)	+

Geraadpleegd

Ries van Dijk, Darrenbroedig volk, 'De Bijenstal', imkervereniging Arnhem/Velp e.o.

advertentie

Vakhandel voor de imker

De Immenhof

Kijk op www.immenhof.nl
voor prijscourant, aanbiedingen, markten enz.

Geopend: Zaterdag van 8.00 - 12.00 en na telefonische afspraak.

Harremaatweg 36, 3781 NJ Vooorthuizen, 0342-47 28 37/06-53 18 20 06

E-mail: info@immenhof.nl / www.immenhof.nl